

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kumpas Mağdurlarının Hukuksal Haklarının İadesi (İade-i İtibar) hakkında
Kanun Teklifi ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

KUMPAS MAĞDURLARININ HUKUKSAL HAKLARININ İADESİ (İADE-İ İTİBAR) HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

GENEL GEREKÇE

Türkiye, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 251. maddesiyle görevli Cumhuriyet savcılarınca 250. maddesiyle yetkili ağır ceza mahkemelerinde görülmek üzere açılan ve kamuoyunda Kumpas Davaları olarak nitelendirilen davalarda, daha öncesinde yaşanmamış hukuk skandallarına tanık olmuştur.

Mecelle'yi derleyen komisyonun başkanı Ahmet Cevdet Paşa, "*Usul esasa mukaddemdir.*" demişti. Ancak, bu davalarda esas usule egemen olmuş ve savcı ve hakimler soruşturma ve kovuşturmaları 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre değil, kendilerine özel usullerle yürütmüşlerdir.

Liberal (temsili) demokrasinin uluslararası belgeleri olan 1215 Magna Carta, 1679 Habeas Corpus Act, 1776 Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi, 1789 Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi, 1948 Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1950 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 1966 Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi, 1990 Paris Şartı ve 1996 Avrupa Sosyal Şartındaki insan haklarına ilişkin uluslararası ilke ve değerler bir yana bırakılarak adeta sürrealist bir hukuk teorisi yaratılmıştır.

Sürrealizmi (gerçeküstüçülük) Salvador Dali resimlerinde, Victor Brauner heykellerinde, Louis Aragon şiirlerinde, Luis Bunuel filmlerinde, Roger Vitrac oyunlarında gördüğümüz, bilinci hayal gücünün sınırsız özgürlüğünde bilinçdışınının emrine veren ve gerçeği sanatçıdaki izdüşümüne indirgeyen bir sanat akımı olarak biliyorduk. Türkiye'de ise herkesin gözü önünde ve göz göre göre hukukun yargı eliyle iğdiş edilerek özel görevli mahkemeler ve özel yetkili savcılar eliyle muhalefet odaklarını tasfiyenin ve totaliter bir rejimi inşa etmenin uygulamalı hukuk teorisi haline getirildiğini gördük.

Sürrealist hukuk teorisi uygulamalarının, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a uzanması üzerine, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250. ve 251.

maddeleri, 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanununun 105. maddesiyle yürürlükten kaldırılarak, 75. maddesiyle 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 10. maddesine taşınmıştır. Ancak, 6352 sayılı Kanununun 105. maddesiyle bir yandan sürrealist hukuk teorisinin uygulayıcısı özel görevli mahkemeler kapatılırken, diğer yandan geçici 2. maddesiyle açılmış bulunan kumpas davalarını sonuçlandırması öngörülebilmştir.

17 Aralık Yolsuzluk Operasyonları sonrasında 21.2.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanununun 19. maddesiyle ise 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 10. maddesi de yürürlükten kaldırılmıştır.

Açılmış bulunan kumpas davalarından Balyoz Darbe Planı Davasında mahkum edilen 230 başvurucunun talebine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi 18.6.2014 tarihli kararında;

Başvurucuların;

(a) İstemlerine rağmen dönemin Genelkurmay Başkanı ile Kara Kuvvetleri Komutanı'nın mahkemede tanık olarak dinlenmediği,

(b) Dijital delillerin sahteliğinin değerlendirilmesine ilişkin şikayetlerinin mahkemede giderilmediği,

gerekçeleriyle Anayasanın 36. maddesinde yer alan “**adil yargılanma hakkı**”nın ihlal edildiğine, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasına “oybirliği” ile karar vermiştir.

Bu kararın yerel mahkemeye ulaşması ve tutuklu ve sanıkların tahliye talepleri üzerine ise Anadolu 4. Ağır Ceza Mahkemesi 19.6.2014 tarihli kararında, Balyoz Darbe Planı Davası'nın sanıkları hakkında infazın durdurulmasına, hakkında yakalama kararı bulunanların yakalama kararlarının kaldırılmasına, tutuklu sanıkların derhal serbest bırakılmasına ve dosyanın yeniden esasa kaydedilerek yargılamanın yeniden yapılmasına karar vermiştir.

Kumpas Davalarının öncelikli hedefi Türk Silahlı Kuvvetleri ve komuta kademesi olmuş; komuta kademesinin yeniden şekillendirilmesi amaçlanmıştır. Yurtdışı görevlerden ifade vermek için mahkemeye gelenler dahi kaçma şüphesi gerekçesiyle tutuklanmışlardır. Tutuklandıkları veya hüküm giydikleri gerekçesiyle açığa alındıklarından 2008 ve sonrasında terfi sırasında olan çok sayıda subay ve

general emekliye sevk edilmiş; rütbe terfiinde liyakate dayalı yüzyıllık gelenekler yok edilerek boşaltılan kadrolara tasfiyelerle daraltılmış alandan terfiler yapılmış ve TSK'nın komuta hiyerarşisi zafiyete uğratarak bölgesel caydırıcılığı ortadan kaldırılmıştır. Örneğin, Deniz Kuvvetleri Komutanlığındaki 48 amiralin 25'i tasfiye edilirken, terfi sırasındaki kurmay albaylar da tasfiyeden kurtulamadıklarından amiralliğe geriye kalanlar arasından seçim yapılmak durumunda kalmıştır.

Benzer tasfiyeler Devlet memurları, üniversite öğretim elemanları ve askeri hakim ve savcılarda da yaşanmıştır.

Kumpas Davalarındaki hukuksuzluklar Anayasa Mahkemesi kararıyla hukuken de tescil edilmiş olduğundan, bu davaların amacını tersyüz etmek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, egemenliğin gerçek sahibi olan Millete karşı yerine getirmekten kaçınamayacağı bir borçtur.

Teklifimizle, Kumpas Davalarında haklarında soruşturma açılan veya yargılanan kamu görevlilerinin hukuksal haklarının iadesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Teklifin 1. maddesiyle kanunun amacı ortaya konmuştur. Amaç, siyasal amaçlarla açılan kumpas davalarında mağdur edilen kamu görevlilerinin hukuksal haklarını iade etmektir.

Madde 2- Teklifin 2. maddesinde Kanunun kapsamı düzenlenmiştir. Buna göre Kanun,

- 12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun (Mülga) 250. maddesiyle yetkili ağır ceza mahkemelerinde görülmek üzere açılan ve 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun geçici 2. maddesi uyarınca görevlerine devam eden ağır ceza mahkemelerinde görülen veya bu mahkemelerde derdest durumda iken 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalar;
- 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun 75. maddesiyle değiştirilen ve 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle de yürürlükten kaldırılan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 10. maddesiyle kurulan ağır ceza mahkemelerinde görülmek üzere açılan ve bu mahkemelerde derdest durumda iken 3713 sayılı Kanuna 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalar;

kapsamında hazırlık soruşturması dahil haklarında adli ve idari soruşturma yürütülen, dava açılan, tutuklanan, açığa alınan, isteği veya isteği dışında emekliye sevk edilen, meslekten ihraç edilen veya hüküm verilen kamu görevlilerinden;

- Haklarında dava açılmamakla birlikte yürütülen adli ve idari soruşturmalardan dolayı kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi ile rütbe terfileri durdurulanlar, terfide beklemeye alınanlar ve kendi isteği veya isteği dışında emekliye sevk edilenler ile meslekten ihraç edilenleri,
- Haklarında yürütülen soruşturma veya kovuşturma, hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle düşenleri,

* Yargılamanın her aşamasında beraatına karar verilenleri,

- * Yargılama sırasında tutuksuz yargılanmasına veya Yargıtay tarafından verilen bozma kararı sonrasında tahliyesine karar verilmekle birlikte yargılaması devam edenleri,
- * Haklarında verilen hüküm kesinleşmiş olmakla birlikte bireysel başvuruda bulunsun ya da bulunmasın Anayasa Mahkemesinin verdiği hak ihlali kararları veya diğer olağanüstü kanun yolları sonucunda haklarında yargılamanın yenilenmesine veya tahliyelerine karar verilenleri,

kapsamaktadır.

Madde 3- Kumpas davalarında göz göre göre yaşanan hukuksuzluklar ile ortaya çıkan mağduriyetlerin unutulmaması, bundan böyle bu tür hukuksuzlukların yaşanmaması, insan hakları, hoşgörü, hukukun üstünlüğü ve özgürlüklerin toplumsal yaşamdaki öneminin her daim canlı tutulmasını sağlamak amacıyla, Anayasa Mahkemesinin Balyoz Davasında başvurucuların “adil yargılanma hakkı”nın ihlal edildiği kararını verdiği 18 Haziran 2014 gününün, “Adil Yargılanma Hakkı ve Özgürlük Günü” ilan edilmesi öngörülmektedir.

“18 Haziran Adil Yargılanma Hakkı ve Özgürlük Günü”nde insan hakları, hoşgörü ve hukukun üstünlüğü temelinde ve barış, özgürlük ve hukuk güvenliği içinde birlikte ve dayanışma halinde yaşama azim ve kararlılığını yücelten her türlü etkinlikte bulunabilmek için kamuya ait konferans salonları ile cadde, sokak, park, meydan ve alanlar önceden izin alınmaksızın etkinliklere açılacak; ayrıca, ceza ve tutuk evlerindeki hükümlü ve tutuklulara açık görüş hakkı tanınacaktır.

Madde 4- Teklifin 4. maddesinde Kanunun kapsamında olan kamu görevlilerine sağlanan haklar düzenlenmiştir.

Buna göre; Kanunun kapsamında olan kamu görevlilerinden, açığa alınanlar ile isteği veya isteği dışında hakkında emeklilik işlemi yürütülenlere ya da meslekten ihraç edilenlere istekleri halinde görevlerine dönme; görevlerine geri dönenler ile açığa alınanların açıkta, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçirdikleri sürelerin, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi ile rütbe terfiinden sayılması; dava açılmamakla birlikte haklarında yürütülen adli ve idari soruşturmalardan dolayı kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfi durdurulanlar ile terfide beklemeye alınanların nasıpları esas alınarak eşiti derece ve kademe ile rütbeyle

terfilerinin yapılması, hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturma ile yargılamanın her aşamasında her ne şekilde olursa olsun hayatını kaybedenlerin, nasıplarının 18 Haziran 2014 tarihindeki derece ve kademesi ile rütbesi üzerinden emekliye sevk edilmesi, astsubaylardan aynı nasıpta olanlar içinde teğmenliğe naspedilenler var ise aynı derece, kademe ve rütbe üzerinden subaylığa naspedilmesi, kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfiinden kaynaklanan maaş farklarının on kat fazlasıyla ödenmesi hakları sağlanmaktadır.

Madde 5- Teklifin 5. Maddesinde kamu görevlileri hakkındaki ortak hükümler düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kanun kapsamında olan Devlet memurları ve hakîm ve savcılar ile üniversite öğretim elemanlarının haklarında soruşturma açıldığı tarihten tekrar göreve başlatıldıkları tarihe kadar açıkta, gözaltında, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçen sürelerin; tamamının kamu görevinde geçmiş sayılması, her yılının bir kademe ilerlemesi ve her üç yılının (hakîm ve savcılarda her iki yılı) bir derece yükseltilmesi suretiyle değerlendirilmesi, üniversite öğretim üyeleri için tamamının akademik unvanların elde edilmesinde (hakîm ve savcılarda birinci sınıfa ayrılma ve Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkının elde edilmesi ve kaybedilmemesinde) dikkate alınması öngörülür iken;

Maddenin ikinci fıkrasında, Kanunun kapsamında olan kamu görevlilerinden astsubay ve subaylar ile general ve amirallerin haklarında soruşturma açıldığı tarihten tekrar göreve başlatıldıkları tarihe kadar açıkta, gözaltında, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçen sürelerinin tamamının kıta hizmetinde geçmiş sayılması, her yılı için sicil tam notu verilmiş sayılması, her yılının bir kademe ilerlemesi ve her üç yılının bir derece yükseltilmesi (generaller hariç) suretiyle değerlendirilmesi, tamamının rütbe kademelerinde ve bir üst rütbeye terfide (askeri hakim ve savcılar için birinci sınıfa ayrılma ile askeri yüksek mahkemelere seçilme hakkının elde edilmesi ve kaybedilmemesinde) dikkate alınması ve tamamı kadar emeklilik yaş hadlerinin uzatılması;

öngörülmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise Kanun kapsamındaki astsubay ve subaylar ile general ve amiraller hakkında uygulanmayacak hükümlere yer verilmiştir. Buna göre,

Kanun kapsamındaki askeri personele 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 36. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri, 50. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 65. maddesinin birinci fıkrasının (a), (d), (e), (h) ve (ı) bentleri ve 94. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 106. maddesi hükümleri uygulanmayacaktır.

Madde 6- Teklifin 6. maddesinde Kanunun kapsamında olan kamu görevlilerinin Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde görevlerine başlatılacakları; Devlet memuru, hakîm ve savcı ile üniversite öğretim elemanlarının intibaklarının Kanunun 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki esaslar dahilinde yapılacağı kurala bağlanmaktadır.

Madde 7- Teklifin 7. maddesinde astsubaylar ile subayların yeni kademe ve derecelerine intibakları ile rütbe terfilerinin yapılmasının esasları düzenlenmiştir.

Buna göre, Kanun kapsamında olan ve görevlerine başlatılan astsubay ve subayların intibakları, haklarında soruşturma açıldığı tarihten tekrar göreve başlatıldıkları tarihe kadar açıkta, gözaltında, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçen sürelerinin her yılı bir kademe ve her üç yılı bir derece sayılmak suretiyle yeni derece ve kademelerine yükseltme şeklinde; rütbe terfileri ise, bu sürelerin tamamının kıta hizmetinde geçtiği ve her yılı için sicil tam notu verildiği sayılmak koşulu ile bu Kanunun 4. maddesinin (3) numaralı fıkrası göz önüne alınarak 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun subaylar için 36. maddesi, astsubaylar için 85. maddesi hükümlerine göre yapılacak; terfi ettirilecekleri rütbe ve kıdemleri eşiti nasıplarından düşük olmayacak ve derece yükselmesi ve rütbe terfiinde üst rütbede kadro olması şartı aranmayacaktır.

Öte yandan Kanun kapsamında olan astsubay ve subaylardan dava açılmamakla birlikte haklarında yürütülen hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturmalar nedeniyle kendi isteği veya isteği dışında emekliye sevk edilen, kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfileri durdurulan veya rütbelerinde beklemeye alınanların rütbe terfileri ise, buldukları nasıpta eşiti olan astsubay veya subayın bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı astsubay veya subayın rütbe ve kıdemi üzerinden yapılacaktır.

Ayrıca, en az dört yıl süreli fakülte veya yüksekokulu bitirmiş olup da en az kıdemli çavuş rütbesinde ve astsubay olarak dördüncü hizmet yılını tamamlamış, yedinci hizmet yılını bitirmemiş olan astsubaylardan, haklarında adli ve idari soruşturma başlatılmış ya da dava açılmış olması nedeniyle subaylık seçme sınavına katılamamış olanların, buldukları nasıpta eşiti olan astsubaylardan teğmenliğe naspedilenler var ise, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı subayın rütbe ve kıdemine nasıpları yapılacaktır.

Madde 8- Teklifin 8. maddesinde Kanun kapsamında olan ve haklarında dava açılıp göreve başlatılanlar ile haklarında dava açılmamakla birlikte hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturma yürütülen kurmay subaylardan üst rütbelere ile tuğgeneral ve tuğamiralliğe terfi ettirileceklerin kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfileri; general ve amirallerin ise rütbe terfilerinin yapılmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Rütbe terfilerinde kadro şartı ile üst rütbe kadrosunda oranlar içinde açık bulunması koşulu aranmayacak ve terfiler 17.7.1972 tarihli ve 1612 sayılı Yüksek Askeri Şûranın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine tabi olmadan yapılacaktır.

Madde 9- Teklifin 9. maddesinde, Kanun kapsamında olup da hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturma ile yargılamanın her aşamasında her ne şekilde olursa olsun hayatını kaybedenlerin emeklilik haklarının esasları düzenlenmiş ve emekli maaş farklarının on kat fazlasıyla ödenmesi öngörülmüştür. Kapsamda olanların emekliliğe sevk tarihlerindeki emekli aylıkları ile yeni kadro ve rütbelere göre hak ettikleri emekli aylıkları arasındaki farklar ve emekli maaş farklarını Sosyal Güvenlik Kurumu Hazineden tahsil edecektir.

Madde 10- Teklifin 10. maddesinde, Kanun kapsamında olan kamu görevlilerinin kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfiinden kaynaklanan maaş farklarının on kat fazlası ve yasal faiziyle birlikte ödeneceği kurullaştırılmaktadır. Bu tutarın aslı maaş farklarına karşılık gelirken, dokuz katı ise tazminata karşılık gelmektedir. Ancak bunun kamu görevlilerinin açacağı tazminat

davalarıyla ilişkilendirilmemesi, hükümde dikkate alınmaması ve mahsuplaşmaya konu edilmemesi için ismine tazminat denilmemiştir.

Madde 11- Teklifin 11 maddesinin birinci fıkrasında, Kanunun kapsamında olan ve derdest bulunan davaların daha fazla sürüncemede kalmadan bir an önce sonuçlanmasını sağlamak amacıyla, yargılama, temyiz ve bireysel başvuruların görüşülmesi belirli sürelerle bağlanmış ve gecikme halinde kamu görevlilerine ödenen tazminatın gecikilen süreye ilişkin kısmının gecikmeye neden olanlardan 6185 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre müştereken ve müteselsilen tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasında ise Kanun kapsamındaki davalara ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilecek hak ihlaline ilişkin tazminat tutarlarının, yargılamanın her aşamasında görev alan ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı gereği sorumluluğu bulunan savcı, hakim ve yüksek mahkeme başkan ve üyelerinden yine aynı şekilde 6185 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre müştereken ve müteselsilen tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Madde 12- Teklifin 12. maddesiyle 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa geçici 38. maddenin eklenmesi öngörülmektedir.

Geçici 38. madde ile 926 sayılı Kanunun;

- 36. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinin,
- 50. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin,
- 65. maddesinin birinci fıkrasının (a), (d) ve (e) bentlerinin,
- 94. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin,
- 106. maddesinin,

4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun (Mülga) 250. maddesiyle yetkili ağır ceza mahkemelerinde görülmek üzere açılan ve 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun geçici 2. maddesi uyarınca görevlerine devam eden ağır ceza mahkemelerinde görülen veya bu mahkemelerde derdest durumda iken 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalar ile,

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun 75. maddesiyle değişik (Mülga) 10. maddesiyle kurulan ağır ceza mahkemelerinde görölmek üzere açılan ve bu mahkemelerde derdest durumda iken 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalarda 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun (Mülga) 251. maddesiyle görevli Cumhuriyet savcılarınca açılan ve (Mülga) 250. maddesiyle yetkili ağır ceza mahkemelerinde görülen davalarda,

Uygulanmayacağı öngörülmektedir.

Çünkü, 926 sayılı Kanunun yukarıdaki hükümleri terfi sırasına girenlerden; haklarında soruşturma açılanların, açıkta bulunanların, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkilerinin kesilmesini gerektirmeyecek şekilde hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkum olmaları nedeniyle açıkları kaldırılmış olup da henüz hükümleri kesinleşmemiş olanların, tutuklu bulunan ya da tahliye edilmekle beraber kovuşturma veya duruşması devam eden veya hakkında verilen hüküm henüz kesinleşmemiş bulunanların kademe ilerlemesi ve derece yükselmeleri ile rütbe terfileri yapılamamaktadır.

Bu durum da subay, astsubay, askeri memur başta olmak üzere birçok asker kişi, haklarında dava açılmadığı, henüz yargılama neticesinde hüküm giymedikleri, yani henüz suçlu bulunmadıkları halde, sırf üzerlerine atılı bir suç gerekçesiyle özlük haklarından mahrum kalmaktadırlar. Bu durum diğerleri bir yana aynı davada tutuklu yargılananlar ile tutuksuz yargılananlar arasında büyük bir eşitsizliğe de yol açmaktadır. Benzer şekilde, haklarında hüküm verilmiş olmakla birlikte bu hüküm Anayasa Mahkemesi veya diğer yargı organları tarafından bozulan asker kişilerin, sonrasında göreve dönmeleri veya bu süreçte emekli olmaları halinde açıkta, tutukluluk veya hükümlülükle geçen süreleri telafisi onulmaz hak kayıplarına neden olmaktadır.

Teklifimizle tüm bu hususların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 13- Yürürlük maddesidir.

MADDE 14- Yürütme maddesidir.

KUMPAS MAĞDURLARININ HUKUKSAL HAKLARININ İADESİ (İADE-İ İTİBAR) HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, siyasal amaçlarla açılan kumpas davaları mağduru kamu görevlilerinin hukuksal haklarının iadesini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2- 1) Bu Kanun 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun (Mülga) 250. maddesiyle yetkili ağır ceza mahkemelerinde görülmek üzere açılan ve 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun geçici 2. maddesi uyarınca görevlerine devam eden ağır ceza mahkemelerinde görülen veya bu mahkemelerde derdest durumda iken 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun 75. maddesiyle değişik (Mülga) 10. maddesiyle kurulan ağır ceza mahkemelerinde görülmek üzere açılan ve bu mahkemelerde derdest durumda iken 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalar kapsamında hazırlık soruşturması dahil haklarında adli ve idari soruşturma yürütülen, dava açılan, tutuklanan, açığa alınan, isteği veya isteği dışında emekliye sevk edilen, meslekten ihraç edilen veya hüküm verilen kamu görevlilerinden;

- a) Haklarında dava açılmamakla birlikte yürütülen adli ve idari soruşturmalardan dolayı kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi ile rütbe terfileri durdurulanlar, terfide beklemeye alınanlar ve kendi isteği veya isteği dışında emekliye sevk edilenler ile meslekten ihraç edilenleri,
- b) Haklarında yürütülen soruşturma veya kovuşturma, hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle düşenleri,
- c) Yargılamanın her aşamasında beraatına karar verilenleri,

- (ç) Yargılama sırasında tutuksuz yargılanmasına veya Yargıtay tarafından verilen bozma kararı sonrasında tahliyesine karar verilmekle birlikte yargılaması devam edenleri,
- (d) Haklarında verilen hüküm kesinleşmiş olmakla birlikte bireysel başvuruda bulunsun ya da bulunmasın Anayasa Mahkemesinin verdiği hak ihlali kararları veya diğer olağanüstü kanun yolları sonucunda haklarında yargılamanın yenilenmesine veya tahliyelerine karar verilenleri,
- kapsar.

Adil yargılanma hakkı ve özgürlük günü

MADDE 3- (1) Anayasa Mahkemesinin Balyoz Davasında başvuruçuların “adil yargılanma hakkı”nın ihlal edildiği kararını verdiği 18 Haziran 2014 günü, “Adil Yargılanma Hakkı ve Özgürlük Günü” ilan edilmiştir.

(2) “18 Haziran Adil Yargılanma Hakkı ve Özgürlük Günü”nde insan hakları, hoşgörü ve hukukun üstünlüğü temelinde, barış, özgürlük ve hukuk güvenliği içinde birlikte ve dayanışma halinde yaşama azim ve kararlılığını yücelten etkinlikler için kamuya ait konferans salonları ile cadde, sokak, park, meydan ve alanlar önceden izin alınmaksızın etkinliklere açılır.

(3) “18 Haziran Adil Yargılanma Hakkı ve Özgürlük Günü”nde ceza ve tutuk evlerindeki hükümlü ve tutuklulara açık görüş hakkı tanınır.

Sağlanan haklar

MADDE 4- (1) Bu kanun kapsamında olan kamu görevlilerinden;

- (a) Açığa alınanlar ile isteği veya isteği dışında hakkında emeklilik işlemi yürütülenlerin ya da meslekten ihraç edilenlerin istekleri halinde görevlerine dönmesi,
- (b) Görevlerine geri dönenler ile açığa alınanların açıkta, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçirdikleri sürelerin, kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfiinden sayılması,

- (c) Haklarında dava açılmamakla birlikte haklarında yürütülen adli ve idari soruşturmalardan dolayı kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfii durdurulanlar ile terfide beklemeye alınanların nasıpları esas alınarak eşiti derece ve kademe ile rütbeye terfilerinin yapılması,
- (ç) Hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturma ile yargılamanın her aşamasında her ne şekilde olursa olsun hayatını kaybedenlerin, nasıplarının 18 Haziran 2014 tarihindeki derece ve kademesi ile rütbesi üzerinden emekliye sevk edilmesi,
- (d) Astsubaylardan aynı nasıpta olanlar içinde teğmenliğe nasedilenler var ise aynı derece, kademe ve rütbe üzerinden subaylığa nasedilmesi,
- (e) Kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfiinden kaynaklanan maaş farklarının on kat fazlasıyla ödenmesi,

hakları sağlanır.

Kamu görevlileri hakkında ortak hükümler

MADDE 5- (1) Bu Kanun kapsamında olan Devlet memurları, hakîm ve savcılar ve üniversite öğretim elemanlarının haklarında soruşturma açıldığı tarihten tekrar göreve başlatıldıkları tarihe kadar açıkta, gözaltında, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçen sürelerin;

- (a) Tamamı kamu görevinde geçmiş sayılır.
- (b) Her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı (hakîm ve savcılarda her iki yılı) bir derece yükseltilmesi suretiyle değerlendirilir.
- (c) Üniversite öğretim üyeleri için tamamı akademik unvanların elde edilmesinde (hakîm ve savcılarda birinci sınıfa ayrılma ve Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkının elde edilmesi ve kaybedilmemesinde) dikkate alınır.

(2) Bu Kanun kapsamında olan kamu görevlilerinden astsubay ve subaylar ile general ve amirallerin haklarında soruşturma açıldığı tarihten tekrar göreve başlatıldıkları tarihe kadar açıkta, gözaltında, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçen sürelerin;

- a) Tamamı kıta hizmetinde geçmiş sayılır.
- b) Her yılı için sicil tam notu verilmiş sayılır.
- c) Her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı bir derece yükseltilmesi (generaller hariç) suretiyle değerlendirilir.
- ç) Tamamı rütbe kademelerinde ve bir üst rütbeye terfide (askeri hakim ve savcılar için birinci sınıfa ayrılma ile askeri yüksek mahkemelere seçilme hakkının elde edilmesi ve kaybedilmemesinde) dikkate alınır.
- (d) Tamamı kadar emeklilik yaş hadleri uzatılır.

(3) Bu Kanun kapsamındaki astsubay ve subaylar ile general ve amiraller hakkında, 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 36. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri, 50. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 65. maddesinin birinci fıkrasının (a), (d), (e), (h) ve (ı) bentleri ve 94. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 106. madde hükümleri uygulanmaz.

Kamu görevlilerinin görevlerine başlatılması

MADDE 6- (1) Bu Kanun kapsamında olan Devlet memurları, hakîm ve savcılar ve üniversite öğretim elemanları ile astsubay, subay ve general ve amiraller bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde kurumlarınca görevlerine başlatılır.

(2) Devlet memurları, hakîm ve savcılar ve üniversite öğretim elemanlarının intibakları bu Kanunun 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki esaslar dahilinde yapılır.

Astsubay ve subayların intibakları ile rütbe terfileri

MADDE 7- (1) Bu Kanun kapsamında olan ve görevlerine başlatılan astsubay ve subayların haklarında soruşturma açıldığı tarihten tekrar göreve başlatıldıkları

tarihe kadar açıkta, gözaltında, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçen sürelerinin;

- (a) Her yılı bir kademe ve her üç yılı bir derece sayılmak suretiyle yeni derece ve kademelerine derhal yükseltirler.
- (b) Tamamı kıta hizmetinde geçmiş ve her yılı için sicil tam notu verilmiş sayılmak koşulu ile bu Kanunun 4. maddesinin (3) numaralı fıkrası göz önüne alınarak rütbe terfileri; 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun subaylar için 36. maddesi, astsubaylar için 85. maddesi hükümlerine göre derhal yapılır. Bunların intibakları sonucundaki rütbe ve kıdemleri, haklarında soruşturmanın açıldığı tarihte buldukları nasıpta eşiti olan astsubay veya subayın bu Kanuna göre göreve başlatıldıkları tarih itibariyle en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı astsubay veya subayın rütbe ve kıdeminden düşük olamaz.

(3) Bu Kanun kapsamında olan astsubay ve subaylardan dava açılmamakla birlikte haklarında yürütülen hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturmalar nedeniyle kendi isteği veya isteği dışında emekliye sevk edilen, kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfileri durdurulan veya rütbelerinde beklemeye alınanların, buldukları nasıpta eşiti olan astsubay veya subayın bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı astsubay veya subayın rütbe ve kıdemi üzerinden intibakları yapılır.

(4) En az dört yıl süreli fakülte veya yüksekokulu bitirmiş olup da en az kıdemli çavuş rütbesinde ve astsubay olarak dördüncü hizmet yılını tamamlamış, yedinci hizmet yılını bitirmemiş olan astsubaylardan, haklarında adli ve idari soruşturma başlatılmış ya da dava açılmış olması nedeniyle 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 109. maddesi uyarınca subaylık seçme sınavına katılamayanların, buldukları nasıpta eşiti olan astsubaylardan teğmenliğe nasedilenler var ise, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı subayın rütbe ve kıdemine nasıpları yapılır.

(5) Derece yükselmesi, rütbe terfii ve astsubaylıktan subaylığa nasıpta üst rütbede kadro olması şartı aranmaz.

General ve amirallerin rütbe terfileri

MADDE 8- (1) Bu Kanunun kapsamında olan ve göreve başlatılan kurmay subaylardan üst rütbelere veya tuğgeneral ve tuğamiralliğe terfi ettirilecekler ile general ve amirallerin, haklarında soruşturma açıldığı tarihten tekrar göreve başlatıldıkları tarihe kadar açıkta, gözaltında, tutuklulukta, hükümlülükte veya emeklilikte geçen sürelerinin;

- (a) Her yılı bir kademe ve her üç yılı bir derece sayılmak (generaller hariç) suretiyle yeni derece ve kademelerine derhal yükseltirler.
- (b) Tamamı kıta hizmetinde geçmiş ve her yılı için sicil tam notu verilmiş sayılmak koşulu ile kadro şartı aranmaksızın ve 17.7.1972 tarihli ve 1612 sayılı Yüksek Askeri Şûranın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine tabi olmaksızın 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 47., 49. ve 54. maddelerine göre üst rütbelere terfileri derhal yapılır. Bunların intibakları sonucundaki rütbe ve kıdemleri, haklarında soruşturmanın açıldığı tarihte buldukları nasıpta eşiti olan kurmay subay ya da general veya amiralin bu Kanuna göre göreve başlatıldıkları tarih itibariyle en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı kurmay subay ya da general veya amiralin rütbe ve kıdeminden düşük olamaz.

(2) Bu Kanun kapsamında olan kurmay subay, general ve amirallerden dava açılmamakla birlikte haklarında yürütülen hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturmalar nedeniyle kendi isteği veya isteği dışında emekliye sevk edilen, kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfileri durdurulan veya rütbelerinde beklemeye alınanların, kadro şartı aranmaksızın ve 17.7.1972 tarihli ve 1612 sayılı Yüksek Askeri Şûranın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine tabi olmaksızın 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 47., 49. ve 54. maddelerine göre üst rütbelere terfileri, buldukları nasıpta eşiti olan kurmay subay, general veya amiralin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı kurmay subay, general veya amiralin rütbe ve kıdemi üzerinden derhal yapılır.

(3) Üst rütbeye terfide 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 47. ve 49. maddelerindeki üst rütbe kadrosunda oranlar içinde açık bulunması koşulu aranmaz.

Yaşamını kaybedenlerin emeklilik hakları

MADDE 9- (1) Bu Kanun kapsamında olup da hazırlık soruşturması dahil adli ve idari soruşturma ile yargılamanın her aşamasında her ne şekilde olursa olsun hayatını kaybedenlerden;

- (a) Devlet memurları müstakil daire başkanı, üniversite öğretim elemanları Yüksek Öğretim Kurulu üyesi, hakim ve savcılar Yargıtay üyesi;
- (b) Astsubay, subay, general ve amiraller, buldukları nasıpta eşiti olan astsubay, subay, general veya amiralin 18 Haziran 2014 tarihi itibarıyla en üst rütbeye ulaşan eşiti nasıplı astsubay, subay, general veya amiralin rütbe ve kıdemi;

esas alınarak ve emekliliğe esas hizmet süresi 35 yılın altında olanlarda en az 35 yıl kabul edilerek haklarında emeklilik işlemi tesis edilir.

(2) Bunların emekliliğe sevk edildikleri tarih ile 18 Haziran 2014 tarihleri arasındaki emekli maaş farkları on kat fazlasıyla hak sahiplerine ödenir. Emekliliğe sevk tarihlerindeki emekli aylıkları ile yeni kadro ve rütbelere göre hak ettikleri emekli aylıkları arasındaki farklar ve emekli maaş farkları Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Hazine'den tahsil edilir.

İlerleme, yükselme ve rütbe terfilerinde maaş farklarının ödenmesi

MADDE 10- Bu Kanun kapsamında olan kamu görevlilerinin kademe ilerlemesi, derece yükselmesi ve rütbe terfiinden kaynaklanan maaş farkları on kat fazlası ve yasal faiziyle birlikte ödenir.

Maaş farkları ile tazminatların sorumlularına ödettirilmesi

MADDE 11- (1) Bu Kanununun 1. maddesi kapsamında olan ve derdest bulunan davaların, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren;

- (a) Üç ay içinde ilk derece mahkemesinde yargılaması tamamlanıp gerekçeli kararı yazılmadığı,

- (b) Temyiz itirazı Yargıtay'a ulaştığı tarihten itibaren Yargıtay'ın ilgili dairesince üç ay içinde sonuçlandırılıp gerekçeli kararı yazılmadığı,
- (c) Başvurucuların talepleri Anayasa Mahkemesi'ne ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde görüşülüp karara bağlanmadığı,
- (ç) Yargıtay'ın bozma veya Anayasa Mahkemesinin hak ihlali kararları sonucunda ilk derece mahkemesi yargılamayı üç ay içinde tamamlayıp gerekçeli kararı yazmadığı,

hallerde, gecikilen günlere ilişkin maaş farklarının tamamı, gecikmenin sorumlusu hakimler ile yüksek mahkeme başkan ve üyelerinden 6185 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre müştereken ve müteselsilen tahsil edilir.

(2) Bu Kanun kapsamındaki davalara ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilecek hak ihlaline ilişkin tazminat tutarları, yargılamanın her aşamasında görev alan ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı gereği sorumluluğu bulunan savcı, hakim ve yüksek mahkeme başkan ve üyelerinden 6185 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre müştereken ve müteselsilen tahsil edilir.

MADDE 12- 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa aşağıdaki geçici 38. madde eklenmiştir.

Geçici Madde 38- Bu Kanunun 36. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri, 50. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 65. maddesinin birinci fıkrasının (a), (d) ve (e) bentleri ve 94. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 106. maddesi; 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun (Mülga) 250. maddesiyle yetkili ağır ceza mahkemelerinde görülmek üzere açılan ve 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun geçici 2. maddesi uyarınca görevlerine devam eden ağır ceza mahkemelerinde görülen veya bu mahkemelerde derdest durumda iken 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun 75. maddesiyle

değişik (Mülga) 10. maddesiyle kurulan ağır ceza mahkemelerinde görölmek üzere açılan ve bu mahkemelerde derdest durumda iken 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici 14. maddesi gereğince yetkili ve görevli mahkemelere devredilen davalarda uygulanmaz.

MADDE 13- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.